

nature inimici potest dupliciter considerari. Vno modo in generali. et sic est in precepto. ut cum aliquis in generali diligit proximos: ab illa generalitate inimicum non excludat. Vnde qui oraret ex deliberatione: corde. vel ore. dicendo domine da pacem huic civitati. vel regioni. depreto tali inimico meo: precar; moraliter. quia cum caritate ager; Alio modo considerat dilectio proximi in speciali ut scilicet aliquis in speciali moueatur motu dilectionis actualis ad inimicum suum. ita quod actualiter velit et optet sibi bonum. Illud secundum theodoricum non est de necessitate precepti. Exempli gratia. Cum quis cogitat de sorte inimico suo: non est preceptum quod statim velit vel optet sibi bonum actualiter. Quia preceptum de dilectione inimicorum est affirmatiuum. Ideo non obligat per seipsum. Sed preceptum est ut non odiat eum. et nunquam affect; vel optet sibi malum intentione nocendi. Quia non odire proximum est preceptum negatiuum. Ideo obligat ad semper et pro semper. Est tamen secundum theodoricum hoc de necessitate caritatis. secundum interpretationem aimi. ut scilicet homo habeat animi patum ad hoc ut in singulis inimicum affectiue et etiam effectiue diliger; si necessitas occurrer; Sed quod absque articulo necessitatis homo hoc actu impleat: perfectionis est. Vt Augustinus probat in entychidion. Et

ut ibidem dicit. est adhuc maioris perfectionis. quia homo magno conatu et perfecto amore elicitur ferretur dilectiue in inimicum cum affectu sibi volendo bonum. potissime me dum ille inimicus actu offendit. ut fecerunt christus in cruce. et Stephanus moriturus.

Capitulum viii.

Secundo cum inimici a nos persequatur ore. debemus eis dilectionis beneficia ostendere non solum corde. sed et ore. quod fieri potest tripliciter. de quibus pro presentia tractabitur. Primo de reconciliatione. Secundo de vitanda calumnia. Tercio de oratione. et de impendenda benedictione. Quintum ad primum: valet illud Math. v. Si offers munus tuum ad altare. et recordatus fueris quod frater tuus habet aliquid aduersum te. relinque ibi munus tuum ante altare. et vade reconciliari fratri tuo. **V**bi primo notandum quod sit templum in quo offerendum sit munus. quod altare super quo. et quod munus seu sacrificium. Templum est anima mundi et corpus per quod sit deus per christi passionem in baptisate consecrata teste apostolo. i. cor. iij. nescitis quod templum dei estis vos. Et iterum templum dei sanctum est quod estis vos. Et alibi scriptum estis portio magno gloriificate et portate deum in corpore vestro. Altare est fides vera et firma de qua i. cor. x.

Valem? altare de quo edere
 nō hnt qui tabernaculo de se
 iuit **F**undamētum eni aliud
 sup. q̄ fidē ihu xp̄i nemo po
 test ponere pref id q̄ positū
 est quod est xp̄s ih̄sus. i. cor.
 .ix. Quia sine fidē impossibile
 est placere deo. i. h̄b. xi. Mune
 ra a oblaōes sūt act̄. princi
 paliter interiores aie. ut medi
 tacō bonoz. op̄lacentia d̄ino
 rum. affect̄. oracō mētalis.
 dei dilectio et pximi. et h̄is si
 milia. **E**x quib? interi? in tem
 plō cordis oblat̄is. debet h̄o
 prūpe ad actus exteriores la
 tie vel dulie. ut ad iubilacōez.
 ymnū. oraciōem vocalem. ob
 lacōem. opera mie corpalia. et
 spūalia et similia. que sine ite
 riorib? mūerib? fere nulla sūt
Et ista ē expositō sc̄dm Aug?
Sec̄do notādū q̄ ista mune
 ra nō eēt deo ḡta si nō eēt in
 offerēte caritas fraterna. vnde
 nullum op? est deo acceptū si
 ne caritate. teste ap̄lo. i. cor.
 .xiii. dicēte. **S**i linguis h̄oim
 loquar et angeloz. et c. Et idō
 factur̄ aliq̄ op? bonū qd ē
 mun? debz qdē bonū p̄positū
 non totaliter dimittere. s̄ mu
 n? relinq̄re añ altare. id est hu
 iusmodi op? differre. et ad fra
 trem p̄gere pedib? corpis. v̄l
 anime et recōciliari fratri: satisf
 faciēdo. v̄l b̄o. facto. v̄l v̄tzo q̄z.

et tunc offerre debz mun? suū
Vnde auḡ. in sermōe domi
 ni i mōte. **C**ū aliq̄ tale obla
 turi sum? in interiori tēplo: p̄
 gendū est ad recōciliacōnem
 cū fr̄e. dimittendo tale munus
 spūale. p̄gendum est nō pedi
 bus corpis. s̄ motib? animi.
 humili te ex affectu proster
 nēs fratri. ad quē cara cogita
 cōne cōcurras in cōspectu ei
 cū munus oblaturus es. **S**i
 frater p̄ns est. et ad eū ire po
 tes. nō simulato aīo leniē. atq̄
 i gr̄a; reuocare. v̄mā postulā
 do. **S**i hoc corā deo prius fece
 ris p̄gēs ad eū nō pigro mo
 tu corpis. s̄ celerime dilcōis
 affectu. atq̄ inde v̄mēs id est
 intencōem reuocās ad id qd
 agere ceparas: offeras munus
 tuū. hoc enim remediū est cō
 tr̄ p̄c̄m ire qd s̄m auḡ. sup
 bi aplecti nō valent. **I**nflati eī
 hoc medicamē caritatis et hū
 litatis subire nolūt. **T**ercō
 notādum q̄ trib? modis oī
 git frat̄e h̄re aliq̄d cōtra te.
Primo modo si ille habeat cō
 tra te irā aut odiū. q̄uis tu illi
 nullā iniuriā feceris. nec fueris
 sibi iniuste et p̄ aliquod debi
 tū causa istius odi. a ire. **S**i
 forte susurratores aliq̄ suis su
 surris hoc fecerit: **A**ut ille for
 te frater sp̄te assumpsit sibi
 cōn te irā. odiū. l̄ indigcōem:

Quintum Preceptum

ex falsa vel solū estimata iniuria quam credit ex leui aut friuola suspicōe. In isto casu nō est preceptum ut ad eum vadas. et coneris procurare reconciliacōnem sui. cum nullā sibi iniuriam feceris. Esset tamen consilij et magni meriti se humiliare coram fratre. modo statim dicendo. et eū ad pacē et concordiam reuocare. Et eēt adhuc maioris meriti et perfectionis. hoc agere cum fratre. quē tu non offendisti. si ipse te. **V**n de crīb. non dicas: mihi nocuit. non ego illi. **S**i enim pro gloria salutis tue iubet deus amicitia; facere: tu offensus debetis preuenire offendētem. ut duplicem gloriam consequaris. vnam scilicet. quod iniuste offensus es. alia; quia prior ad amicitia moues. **E**t est aduertendum quod in illo casu non debet homo a fratre sibi sic sine causa irascēti veniam petere. ex quo non in eum deliquit. **S**i vadat ad eū et se apud ipm excuset siue caritatie et claret quod in eū non peccauit. et sine demerito cōtra eū irascitur. Et sic eū a rancore et ira reuocet; nisi forte homo timeret quod hmoi humilis reuocacō verisimiliter in detrimentum fratris cederet. iniuste irascentis. qui forte aut superbiat. aut audacius alij

Capitulū Octauū

noceret. Et cū hoc timeret cautus eēt. ut intermedie plone rā corosū inducendo ad concordia poneret. et innocentē petēdo p dimissioe offense. **V**n Aug. i sermone dñi in monte. Tunc habet frater aliquid aduersus nos. cum nos cum i aliquo lesimus. nos aut aduersus eum habem. si ipse nos lesit. **V**bi non est opus pergere ad reconciliacionem sed tm dimittere. sicut tibi a domino dimitti cupis. quod ipse commiseris. **E**t in sermone de concordia fratru cu. i. initium dies isti. dicit Aug. nolo ut metiaris. nolo ut dicas illi. da mihi veniam; quod te nosti non peccasse in frē; tuū si tu scis quod iste peccauit in te. nō tu in illum. **N**oli venire ad fratrem tuū qui i te peccauit. et ultra ab eo petere veniam. debet tñ inter vos esse alij pacifici qui illum oburgent. ut a te prius veniam petat. Tu autem esto paratus ignoscere proorsus. ex corde dimittere iam dimisisti habes adhuc quid facias ora pro illo ut petat a te veniam. quia scis ei nocere si non petat. **S**ecundo attingit fratrem e aliquid habere contri te. ut si habet contra te iram vel odiū. **I**deo quod tu ei iniuria fecisti. et ei iniuste. et occasio illi. odij fuit. In illo casu dēs obmissis

alijs actib? tuis fratri a te le-
 so p iniuria sibi illata satisfi-
 cere. actu a voluntate. a ei mō
 supradicto ut melius poteris
 recōciliari. vñ **Cris.** sup illo va-
 de p̄us recōciliari fratri tuo di-
 cit in p̄sona dei ego libēter con-
 temnor. ego libēter honore
 mei patior dānū. libēter ego
 dñs expecto huos. tñ mō vs
 in amicitia veniatis. **Vade** er-
 go ut scias. qz plus diligo cō-
 cordiā fidelium meorum. q̄ mu-
 nera. qz munera hōim nullū fa-
 tiūt deo lucrū. **Caritas** vro il-
 loz. dei glam opatur. p̄ hoc
 itaq; oia facta sūt. p̄ hoc
 deus hōmo factus est. a p̄ hoc
 hoc vniuersa negotiatus est.
 ut hōies ad caritatiuā cō cordi-
 am in hōno cōgregar. **Et** ite-
 rū q̄ diu hōies fideles inter se
 aliquā dissensiōem habuerit.
 mun? eoz non suscipitur. ora-
 cō nō exauditur. nec de? vult
 eē amicus fidelium q̄ diu inē-
 se fuerint inimici. **Et** oñter di-
 cit **Qual** aut p̄cessit offensiō.
 talis d; sequi recōciliacō **Si**
 opibus offendisti. opib? re-
 conciliare. **Si** cogitatu offen-
 disti: cogitatu recōciliare **Si**
 verb offendisti: verb recōcili-
 are **Ido** etiā x̄ps math. v. sta-
 tim post p̄fata verba vbi docz
 recōciliacōem fraternā dicit.
Esto oñtēs aduersario tuo

cito dū es i via cū eo. ne forte
 tradat te aduersari? tu? iudi-
 ci. i iudex tradat te mistro a i
 carcerē mittais. **Amen** dico ti-
 bi. nō exies inde donec reddas
 nouissimū quadrantē. vbi fm
Aug9. p̄ aduersariū in via in-
 telligitur ille cui iniuriā fecisti
Per iudicē x̄ps. p̄ ministz de-
 mon. p̄ carcerē infernus. a do-
 nec capiatur nō p̄ distancia
 t̄pis finita: s; infinita. penas ei
 ibi positus semp reddet a nū-
 q̄ persoluet. **¶** **Tercō** mō oñtē **f**
 git q̄ frater tu? h; aliquid ad-
 uersum te ut scz cu tu sibi iniu-
 riam fecisti. hoc h; contra te. a
 lic; sciat q̄ sibi iniuriā fecisti:
 siue nesciat: nullā tñ cōn te ha-
 bet p̄ hoc irā odiū vel rāco-
 rem. In isto casu nō oportz le-
 detē petere veniā a ad cōcor-
 diā reducere: ymo in casu nō
 expedit: ut si lesus ignoret si-
 bi iniuriā factā qz hoc faciēdo.
 sibi manifesta occasio rācoris
 daret **Tñ** debito iustitie optz
 ut lesio satisfiat. cui abstulisti
 honore vel res: p̄ verba. vel fa-
 cta satisfaciendo: vñ **Aug9.** in
 ep̄la. ad macedoniū. **Si** alie-
 nū. qm̄ p̄ctm̄ est cū reddi pos-
 sit nō redditur: nō agitur pe-
 nitētia. s; fingitur **Si** aut vā-
 citer agitur: nō dimittitur pec-
 catū nisi restituatur ablatum
¶ **Sūt** aut circa p̄cedētia. xij. 8

dubia que mouet hūbert⁹ i ex
pōsicoe regule bñ Aug⁹. 7 sol
uit. Dubitatur prio Quē mod⁹
tenere d; q̄ recōciliare vult fra
trē quē offendit. Rñdit. tripli
cem. vrbō plac; cito. 7 māfue
tudine. Primo q̄dē q̄libet tene
tur ad satisfactōe; illi quē leſit
vrbō in rixando. Argumētum
ad hoc est Exo. xxi. Vbi d; q̄
ſi aliqui rixati fuerint. 7 percūſe
rit alter alterū a mortu⁹ nō fu
erit. ſ; in lecto iacueit: tenebit⁹
eidem ad expenſas i medicos.
Si hoc vrbū est de leſione tali
ergo a vrbō ſatisfacere d; q̄
vrbō leſit. cū vrbis aliqñ gr̄
uius quis ledatur q̄ plagis.
Secūdo cito tenetur eē. ad ſa
tisfactionē q̄ in reſtituōib⁹
qñ ſine die debentur: om̄i die de
bentur. Ita 7 hic vñ Eph. ii. ij.
Sol nō occidat ſup iracūdiā
vr̄az. Tercō eē i ſatisfactōe sic
d; cauere a mō ſupbō. vel aſpi
tate q̄ ſatisfactio p̄lit ad cura
cōez ire fraterne. p̄pter illa dic.
Aug⁹. in regula. Qui cōuicio.
vel maledicto. vel etiā criminis
obiectū. aliqñ leſit: memine
rit ſatisfactioē q̄ to citius cura
re q̄ fecit. Dubitatur ſecūdo
p̄ quot q̄s ſatisfacere d; Rñ de
tur p̄ tria pōt hmoi ſatisfactō
eē. vna p̄ vrbā. ut cū q̄s petit
vniām de offeſa ab offeſo.
Sic ſatiebat Aug⁹. ſcribēs Je

ronimo. Obſecro te per māfue
tudine; ih̄x̄u cr̄iſti. ſi leſi te: ig
noſce mihi. Alia eſt per corpo
ris humilitatem. Sic fecit ſe
mei dauid cui maledixit. n̄. re
de cimono no. Semei proſtra
tus coram rege ad eum dixit.
non reputes mihi ad iniquita
tem neq; memineris iniuriā;
ſerui tui aē. Tercia eſt per ob
ſequia. Sic Jacob muneibus
voluit placare fratrē ſuū eſau.
Rñ. duo decimo. Si furie rit
inimicus tuus: ciba illum. Si
ſitit potum da illi. q. d. per hoc
placabis illum. 7 redibit amici
cia. Dubitatur tercō an qui
lib; offendēs teneatur ad oēs
huiusmoi ſatisfactiones Rñ.
q̄ non. Sicut ledens aliū in
reb⁹: non tenetur niſi ad cer
tam quantitatem rei reſtituen
de. Ita a offendēs in vrbō: nō
tēnetur ad omnes ſatisfactio
nes. ſ; ad certam. ſm quanti
tate; offeſe. Dubitatur quar
to q̄ ſtati offendēs teneatur
recōciliare offeſū. Rñ. Aut of
feſus eſt abſens aut p̄ns Si
abſens ſufficit offeſetū pro
poſitum ſatisfactōe di ſine mo a
cū poteit ſic in reſtituōib⁹: nec
opt; q̄ vadat in hoc caſu p̄di
b; ſ; ſufficit aio Si vrbō e pre
ſes. Aut fuit leuis offeſa. Ita
q̄ nō creditur offeſq̄ ḡuiter
turbat⁹. vel grauis Si leuis:

pōt differri satisfactō vsq; ad
 tēp⁹ modicū. Si vero grūis
 d; sine mora satisfieri. Cū racō
 ne debiti qd̄ oī die debet. Cū
 etiā racōe caritatis fraterne. de
 bet ei opaz dare. ne ira crescat
 in odiū. ⁊ iracūdem fatiat de fe
 stuca ⁊ aiām faciat homicidā
 k ut Aug⁹. vbi p̄us dicit. ¶ Du
 bitatur quāto. vtz Iesus in ca
 sib⁹ p̄dictis. tēatur dimittere
 offēdenti impēntēti nec satis
 fatiēti. Cū deus cuius mia hūa
 nam excedit in infinitū nunq̄
 dimittat impēntenti. R. q; sic
 q̄tū ad remissioēz intrinsecam
 cordis. quo ad racōem. vel irā.
 non racōe illi⁹. q; impēntens
 est. h; racōne hūip̄si⁹ ne peccet.
 nō est autē simile de deo cuius
 ira non est p̄c̄m. impēntenti
 tñ peccati i nos nō tenemur
 dimittere dimissioē exteriori.
 vñ luc. xvij. Si septies in die
 peccauerit in te frater tu⁹. ⁊ se
 pties in die ad te ouersus fue
 rit. dicēs. p̄itet me: dimitte il
 li. diē. glō. Non iubemur p̄
 sim p̄c̄a dimittere. h; p̄ntēti.
 que intelligēda sūt. q; impēntē
 ti peccanti in nos nō tēnem⁹
 peccata dimittere dimissioē ex
 teriori. vel q; non tenemur in
 foro p̄niali impēntēti dimitte.
 ¶ Dubitatur sexto. qd̄ sit illa
 dimissio exteior quā dimittit
 offēnsus offēdētī: non ē p̄c̄

catū. q; hōr tñ deus dimittit.
 nec satisfactō. q; illa soluitur
 tūc. R. q; ē acceptacō satisfā
 ctionis vel indicacō recōcilia
 cōnis. vrbō. vel factō exp̄ssa.
 ut cū offēnsus offēdētē fle
 ctētē genua eleuat. vel dicit
 dñs p̄cat tibi. vel p̄co. vel sa
 tisfactū est mihi. vel similia.
 ¶ Dubitatur septio an post m
 hmoi satisfactioē. vel etiam
 añfca dimissione int̄nseca: li
 cet siḡ rancōnis retinere. R. si
 gnoz hmoi quedā sūt p̄p̄m̄q̄.
 quedā remota. p̄p̄m̄q̄a que i
 gerūt p̄babilē suspicōem de
 rancōre. ut cū aliq̄s nūq̄ vult
 alteri loqui. ⁊ toruo vultu sp̄
 eum respicit. ⁊ similia. Et ista
 nulli lic; retinere: q; ab omni
 sp̄e mala abstimēdum est s̄m
 aplm. Et sicut eleazarus absti
 nuit a carnib; q; similes erant
 porcū ne scandali saret. Ita
 nemo d; illa signa facere. p; q;
 p̄babiliter crederetur esse in
 odio: Remota sunt que non
 ingert argumentū de odio li
 cet odiū subsequitur. ut sunt s̄b
 tractio familiaritatis. ⁊ hūicō
 rum aliquoz ⁊ similia. Et ista
 licet retinere oib; dūmō non
 fiat malo aimo: ymo pōt eē i
 terdū meritorū. cū sit p̄t bo
 nū alterius. Qd̄ autē interdū
 dicitur q; hoc non debēt face
 re p̄fecti. si intelligatur q; hoc

non est perfectiois. **V**er est Ali-
ter non videtur esse. **D**ubita-
tur octavo. **V**trius iniuriat? te-
neatur querere reconciliacionem
iniuriatis. ipse non potest. **R**e. qd
non tenetur ex hoc solo. **S**ed ratio
ne fraterne caritatis potest tene-
ri in casu. scilicet si crederetur proba-
bilitate qd per hoc liberaretur anima eius
ab odio mortali. et non esset occa-
sio mali in eo vel in alijs hominibus
excellens humiliatio. **Q**uid autem
dauid iniuriatus qui fuit reconcili-
acionem a saule non penitente.
et similia opera sanctorum. non oportet qd
imitentur. qd magne perfectiois ope-
ra fuerunt. **D**ubitatur nono.
Esto qd aliquis offendat alium
verbo in secreto. et peccat offensam
satisfactio in publico. nunquam
tenetur ad hominibus satisfactio. of-
fendens. vel e converso offendat ali-
quis aliquem in publico. vult satis-
facere tamen in secreto. nunquam sufficit
ei. **R**esponso ad primum qd non tenetur.
non forte quod secretum fuit in secreto.
publicum fuisse. **S**ic fur qui late-
ter accipit. non tenetur publi-
ce satisfacere. **A**d secundum dicen-
dum qd non sufficit. argumentum est
ad hoc actu. **xvi.** de paulo. cui
publice ordinato ad carcerem.
non sufficit occulte liberari. **S**ed pu-
blice. **D**ubitatur. **x.** ponatur qd
aliquis imposuerit alteri culpam. et
lesus non vult accipere satisfacti-
onem a ledente. non dicat se mentitum

fuisse. nunquam tenetur ad hoc le-
des. **R**e. **S**i ledens scit se dixisse
verum: nullo modo dicitur conueni-
nec hoc dicitur ab eo requiri. **S**i autem
scit vel credit se dixisse falsum vel
dubium. **S**ed magis qd hinc in conscientia sua: sic
dicere debet. sic restituere tene-
tur quod res ablata cum damno
sue rei. potest tamen adicere aliquam alle-
uiantiam culpam suam. vix qd per ai-
turbacione illud dixit. vel qd ita
audierat. vel credebatur tunc. licet
modo reputet falsum. **A**d hoc autem
qd dicat se mentitum fuisse non
tenetur. quia per hoc reuelatur se-
cretum mentis sue peccatum quod
sibi multum nocet. et alijs non
predestinat. qd ita restituitur fama
alteri per hoc qd agnoscit se falsum
dixisse. sicut si diceret se mentitum
fuisse. hoc omnia humbertus.
Dubitatur. **xi.** **Q**uid facere
debeat offendens qui petit vni-
am a lesore. **S**ed lesus non vult di-
mittere. **R**esponso. **A**ugustinus in
quodam sermone sic. **S**i fratri
tuo per te offenso in corde in-
vra humilitate et caritate non
ficta dicis: dimitte mihi. et ille no-
luit tibi dimittere. noli esse sol-
licitus. **S**erui estis. ambo vnum
dominum habetis. **C**onseruo
tuo debet. eum rogasti: noluit
tibi dimittere. interpella dominum
amborum. et quod tibi dimit-
sit dominus. si potest exeat ser-
uus. vult **A**ugustinus. qd petendo

Quintū

Preceptum

vniā a suo tali. q̄ post. vel añ
 a deo liber est. lic; si intulit dā
 nū: p̄ illo satisfacere debet le
 so. Et lesus grauit̄ peccat cu
 ius ut dicit aug⁹. oracō nō ex
 auditur. mun⁹ non accipitur.
 nec dimittitur peccatū. ¶ Du
 bitatur. xij. vtrū prelatus aut
 ali⁹ sup̄ior rācōne isti⁹ p̄cepti
 de recōhacōne fratris teneat
 tur vniā p̄tere. s̄m modū
 dictū a subdito suo. q̄ eū iniu
 ste lesit. Aut in corrigēdo mo
 dicū lesit. Rñdet aug⁹. in p̄di
 cto sermone dicēs Sunt p̄so
 ne humiles p̄ ordiē seculi hu
 ius. a quib⁹ si p̄tim⁹ vniā m.
 extollitur in sup̄biā. Et s̄bdit.
 durū videtur ut iubeā q̄ si hō
 dñs. peccat i seruu suum. iniu
 ste litigādo. iniuste cedēdo. ⁊
 similia. q̄ dicat ille isti. Igno
 sce. dā mibi vniā. non q̄ non
 d; facere: s; ne ille incipiat sup
 bire. Quid ergo fatiat domin⁹
 añ oculos dei p̄iteat eū. Et si
 nō p̄t dicere seruo suo. q̄ nō
 optet. dā mibi vniā. blande
 tm̄ illū alloquatur. blāda enī
 appellacō. vniē est postulacō
 Et in regula dicit aug⁹. Quā
 do necitas discipline vs dice
 re dura verba cōpellit. Si etiā
 vhsipi excessisse modū sentit.
 nō a vob̄ exigitur. ut a vobis
 s̄bditis vniā postuletis. ne
 apud eos quos opt; esse sub

Capitulū

Octauum

iectos. dū m̄mum suatur hu
 militas: regendi frangat au
 ctoritas. ¶ Quo ad secūndum q̄
 p̄ncipale sciendū. q̄ xp̄s alio
 modo iubet ore bñfacere. vide
 lic; inimicis bñdicēdo. eis nō
 detrahēdo. vñ hō. xij. nemi ma
 lum p̄ malo red dētes. s; bene
 facite p̄sequētibus vs. bñdi
 cite ⁊ nolite maledicere. Et idē
 xp̄s iubet. math. v. dicēs Ora
 te p̄ p̄sequētib⁹ vic; p̄ opa. ⁊
 calūmiantibus vs. sc; per ver
 ba Calūmniai etenim est miti
 defectū in aliq̄ inuenire vel cri
 mē sibi imponere. Et ē duplex
 calūmiator. vnus est q̄ falsum
 crimē aut defectum. altei impo
 nere nititur. Aut si ver; ramen
 occultū. imponit publice. nō
 suato ordine dim̄ iuris. Et fa
 cit hoc tm̄ in malū alteri⁹. ut i
 de puniatur l̄ diffametur. Alē
 est qui etiā benefacta ab alio
 nititur ostendere mala. aut fi
 cte facta. ut eū p̄ hoc p̄p̄critā
 ostendat. aut ut ad p̄nam v̄l
 malam famam ap̄d alios tra
 hat. ¶ Sed dubitatur vtrū
 aliquis pecc; infamiā non re
 pellendo. s; t̄x. q̄dlib. ix. q. vi.
 ar. ij. Vtrūq; sc; otempt⁹ fa
 me ⁊ appetitus. p̄t esse lauda
 bilis. ⁊ viciōsus. Fama enī nō
 est necessaria hōi p̄pter s̄p̄sum.
 s; p̄pter p̄ximū edificandum.
 Appetere ergo famam prop̄

prīmū: caritatis est. Appetere
 vero pp̄ seipm̄ ad inanē glo
 riā spectat. Et ecōtrario cōtem
 ptus fame racōne sui p̄ hū
 litatis est. Racōne v̄ro p̄xi
 s̄ ē ignaue et crudelitatis. **M**lli
 ergo q̄b? incūbit ex officō vel
 ex statu p̄fectōis alioꝝ saluti
 p̄uidere peccat. nisi infamiā p̄
 p̄ziā iuxta posse repellat. Alij
 v̄ro q̄b? magis custodia sue
 salutis imminet. p̄nt sue humi
 litati p̄uidentes famā vel infā
 miam cōtemnere. **S**; cū infā
 mia dupliciter repellatur: sc̄; oc
 casionē subtrahēdo. Et linguas
 detrahētū cōpescendo. **P**rimo
 modo omēs tenentur infamiā
 vitare. alias sine scādalo acti
 uo fieri non possj. q̄d sepe est
 p̄ccm̄. **S**; secūdo mō nō tene
 tur nisi q̄ntum debet aliq̄s sa
 luti p̄xi p̄uidere. **V**n̄ gre
 go. ome. ix. sup̄ Ezech. dic̄. lin
 guas detrahētū sic non debe
 m? n̄o studio excitare. ne ip̄i
 peant. Ita p̄ suā malitiā excita
 tas debem? eq̄nimit̄ tolerare.
 ut nob̄ meritū crescat. Aliq̄n̄
 eē op̄escere. ne dū de nob̄ mala
 dissemināt: eoz q̄ nos ad b̄o
 audire poterāt. corda ino centū
 corūpant. **E**t infra. h̄j etemim
 quoz vita in exemplū imita
 cōnis est posita. debēt si p̄nt de
 trahētū sibi verba op̄escere. ne
 eoz p̄dicacōez nō audiāt qui

audire poterāt. et i p̄uis moib;
 r̄manētes b̄n̄ viuere otēnant.
 h̄c de t̄lo. p̄nt t̄n̄ saluo p̄fectio
 nis statu p̄fecti orare dū ut li
 berēt̄ a calūnantib? . ne i eoz
 p̄secucōe ruāt. v̄n̄ p̄s. Redime
 me a calumnijs h̄im̄ ut custo
 diā mād̄ata tua. **Q**uo ad t̄
 tū p̄ncipale iuben̄ eē. orare
 a corde p̄ p̄sequētib; et calū
 niantib; nos. q̄t̄is cōuertāt̄.
Et h̄c oracō a fidelib; diligēt̄
 fiē obfuaōa. q̄ exaudibilis
 fiā ē. a maxie meritoria q̄ ex
 m̄gna caritate p̄cedit. **C**ōsuata
 ei caritas facit p̄ inimicis orare
 m̄gno desideio ut outāt̄ ab
 errore vie sue. nec q̄q̄ ut dicit
 cris̄. sic p̄picū est ut inimicos
 amare et p̄ p̄sequētib; et calū
 niātib; orare. **E**t vicūsa inter
 oēs nr̄as orōes illa priorē et pi
 culosior et irrōnabilior. q̄ ora
 m? ut nos deus videt de im
 micis nr̄is. **T**ales ut cris̄. dic̄.
 sagittas p̄nicōsas infigūt. et
 dignos se efficiūt ut malū q̄d
 inimicis imp̄cātur: eis deus i
 nfligat. **E**t h̄m̄ eundem. **C**um
 a proximis molestamur: non
 h̄im̄i cui compati debrem?.
 sed demoni h̄im̄nem vxanti
 indignari deberemus. **S**i ei
 ip̄se homo naturaliter h̄im̄i
 febricitanti grauit̄ condolet.
 non irascitur. **C**ur anime de
 moniacis infirmitatib; presse

quādo iniuriatur nō cōpatere mur.

¶ Capitulū nonū.

D E tertio modo diligēdi inimicos. vic; bñfa tiēdo cōn eoz psecucō nes. vbi tria sunt dicēda. Pri mo vtz ex p̄cepto teneamur inimicos nros diligere effecti ue. sic q̄ eis beneficia ip̄dam?

et exteriora signa dilectionis ostēdamus. Sc̄do an sit ma gis merito zū inimico benefa cere q̄ amico. Tercō q̄ malū sit rancorē cōn p̄ximū tenere.

¶ Quintum ad primū notandū s̄m thō. 2. 2. q. xxv. q̄ beneficia et dilectionis signa q̄ quis ex hibet p̄ximis in cōi. vel pro to to populo alicuius ciuitatis s̄ p̄ alicuius mōsterij cōmūta te. talia bñficia et dilectionis siḡ exhibere inimicis est de ne cessitate p̄cepti. Ita q̄ homo i tali casu etiā inimicos suos p̄ pter inimicitiam a ḡn̄alitate nō excipiat s̄m modū de intei ori dilectioe sup̄ tactū. Quia effect⁹ et signa caritatis exteri om̄ dnt̄ p̄porcionari interiori affectui. Dilectio aut̄ ut supra tactū fuit i cōi etiā ad inimicū est p̄ceptū. Et si inimicis p̄fa ti effect⁹ nō exhiberentur. per tineret ad vindictā iniustā. cō tra illud leuitici. xix. non q̄ras vlcōem et non eis memor iniu rie ocium tuoz. Et s̄m Rich. i

.iij. sc̄ten. etiā hō tenetur inimi cis suis effectū salutacōis con fuetate et cōis imp̄dere. id est te netur exhibere eis istā saluta cōe; q̄ ex cōmū cōfuetudine illi? loca ab oib⁹ solet imp̄di. nisi forte in casu quo timeret istū ex hoc puocari. vel semet ipsum. vel timeret aliq̄ aliud malū ex hoc oriri. Alia sūt bñ ficia aut dilectōis signa. que quis exhibet p̄ticulariter solū aliq̄bus p̄sonis forte sibi ma gis familiarib⁹ et amicis. siue sint bñficia sp̄s. siue corp̄is p̄pria. anime ut opa mie sp̄ia lia ut i versu isto otinētur. Cō sule. castiga. et mitte. solae. fer ora. Siue corp̄is. ut in versu vestio. cib. pot. do tectū. visi to. soluo. sepelio et filia. ¶ De b h̄is dicēdum. p̄mo q̄ necessa rie obligacōis est talia impen dere tā amicis q̄ inimicis tpe necessitatis. vñ math. v. p̄p hoc xp̄s ait. Bñfacite h̄is q̄ oderunt vs. et orate pro ple quētib⁹ et calumiantib⁹ vs. Itē. i. Joh. iij. Qui habueit s̄b stantiā hui⁹ mundi. et viderit fratrē suū necessitatē patiētē. et clauerit viscera sua ab eo. quo caritas dei manet in eo. Et Amb. pasce fame morientē. si nō pauisti. occidisti. ergo a fili. Si nō cōsuluisti in nc̄ta te. vlt̄ tūc a p̄ccō nō defendisti